

Handläggare
Susanna Nyttell
Telefon: 08-50825138

Till
Socialnämnden
2026-04-21

Remiss av Handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/1616

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Till Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet) hör sex handlingsplaner, varav en är Handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030. Kommunstyrelsen har remitterat handlingsplanen till socialnämnden för yttrande.

Handlingsplanen utgår från MR-programmets tre fokusområden: kunskap och information, välfärd och service och delaktighet och inflytande. Till varje fokusområde hör ett antal mål uppdelade i effektmål och resultatmål.

Förvaltningen ställer sig överlag positiv till den föreslagna handlingsplanen för ett jämställt Stockholm 2030. Arbetet med en öppen, jämställd och jämlik stad fri från diskriminering och rasism behöver prioriteras och vara likställt i hela staden. Det finns därför behov stadsövergripande samordning och stöd i implementering och uppföljning av MR-programmet och handlingsplanerna.

Förvaltningen anser att sambandet mellan jämställdhet och mäns våld mot kvinnor skulle behöva lyftas tydligare i handlingsplanen och ser även att det finns skäl att belysa situationen för personer med funktionsnedsättning mer konsekvent i handlingsplanen. Förvaltningen ser också ett behov av mer konkreta och avgränsade resultatmål som ett stöd i arbetet för ett jämställt Stockholm.

Bakgrund

Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet) har sex tillhörande handlingsplaner, varav en är Handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030. Kommunstyrelsen har remitterat denna handlingsplan till socialnämnden för yttrande, i ärendet benämnd "handlingsplanen".

Ärendet

Inledning

Det övergripande målet i handlingsplanen, som sträcker sig till år 2030, är: *"Staden säkerställer att stockholmare har lika rättigheter och möjligheter oavsett kön"*. Det framgår att jämställdhet innebär att flickor och pojkar, kvinnor och män, har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet, och att det inte ska finnas idéer och stereotyper föreställningar om kön som bestämmer eller begränsar individers identitet eller vad de kan och får göra. Det lyfts också fram att alla inte definierar sig som kvinna eller man och att alla inte identifierar sig med sitt juridiska kön. Stockholms stads jämställdhetsarbete ska synliggöra alla oavsett kön, kvinnor, män och ickebinära samt oavsett transerfarenhet.

Handlingsplanen utgår från MR-programmets tre fokusområden:

- Kunskap och information
- Valfärd och service
- Delaktighet och inflytande

Till varje fokusområde hör effektmål som beskriver den övergripande och långsiktiga förändring som eftersträvas och resultatmål med den direkta förändring som ska genomföras i stadens verksamheter. Syftet är att skapa en tydlig styrning och samtidigt en flexibilitet för nämnder och bolagsstyrelser att utifrån sina olika verksamhetsområde ta fram aktiviteter för att uppnå målen.

Det finns beröringspunkter med flera andra styrdokument som också bidrar till att uppfylla de mänskliga rättigheterna:

- Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation
- Övriga handlingsplaner kopplade till MR-programmet
- Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning,
- Stadens kvalitetsprogram.
- Stadens personalpolicy

Handlingsplanen avgränsas därför i förhållande till dessa styrdokument.

I handlingsplanens bakgrund beskrivs internationella styrdokument och de svenska jämställdhetspolitiska målen, med det övergripande målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Sju delmål anger riktning och prioriteringar:

- Jämn fördelning av makt och inflytande
- Ekonomisk jämställdhet

- Jämställd utbildning
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
- Jämställd hälsa
- Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra
- Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra.

Alla nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för att säkerställa stockholmarnas lika rättigheter oavsett kön. Många av målen i handlingsplanen kräver samverkan och att facknämnder ger stöd till stadsdelsnämnder. I samband med ordinarie uppföljningsprocesser ska resultat och utmaningar i jämställdhetsarbetet synliggöras.

Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande samordning, stöd och uppföljning när det gäller implementeringen av handlingsplanen. Vartannat år ska stadsledningskontoret göra en bedömning av stadens arbete med mänskliga rättigheter som rapporteras till kommunfullmäktige. I det ingår att följa upp de handlingsplaner som är en del av MR-programmet.

Handlingsplanens tre fokusområden

Inom fokusområdet ”kunskap och information” lyfts vikten av att alla verksamheter har grundläggande kunskap om jämställdhet, och kan informera om rättigheter som stockholmarna har, samt om hur staden arbetar för att säkerställa dessa. Vissa verksamheter behöver fördjupad kunskap, utifrån på sitt uppdrag och målgrupp.

Utöver generell kunskap behövs kunskapshöjande insatser, bland annat om hur kön kan samspela med andra diskrimineringsgrunder, till exempel när det gäller kvinnor med funktionsnedsättning. Socialnämnden har tillsammans med flera andra nämnder ett särskilt ansvar att bevaka och informera om utbildningar och stödmaterial inom sina områden samt vid behov ta fram nya kunskapshöjande insatser. Det är också viktigt att ha ett jämställdhetsperspektiv i informations- och kommunikationsinsatser. Inom fokusområdet finns två effektmål:

- Stadens medarbetare bemöter alla stockholmare, oavsett kön, likvärdigt och förstår hur verksamheten kan bidra till ökad jämställdhet.
- Staden bidrar till en fördjupad kännedom om jämställdhet.

Till effektmålen hör totalt fem resultatmål. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser är ansvariga för genomförande av alla resultatmål.

Enligt det andra fokusområdet ska stadens välfärd och service planeras och utformas för att säkerställa att mänskliga rättigheter respekteras. Utgångspunkten är Länsstyrelsen Stockholms prioritering för länets jämställdhetsarbete: ”Organisationers service,

handläggning, beslutsfattande och bemötande ska vara likvärdig för alla, oavsett kön, i kombination med andra diskrimineringsgrunder.” Jämställdhetsintegrering ska även fortsatt vara den huvudsakliga strategin för jämställdhetsarbetet i Stockholms stad, vilket även speglas i det första effektmålet inom fokusområdet: ”Ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra allt arbete som rör stockholmare.”

Fokusområdet är indelat i fem underrubriker, varav ett är ”Socialtjänst och andra verksamheter som möter stockholmare”. Under detta avsnitt finns ett effektmål och två resultatmål:

- Effektmål: Staden erbjuder likvärdig tillgång till bostad, stöd, vård och omsorg, oavsett kön.
- Resultatmål: Staden säkerställer att insatser erbjuds utifrån behov och utan inverkan av stereotypa föreställningar om kön.
- Resultatmål: Staden arbetar för att skapa jämställda förutsättningar på bostadsmarknaden, med särskilda vägar in för individer i utsatta situationer såsom våldsutsatta eller ensamstående som lever i socioekonomisk utsatthet.

Socialnämnden är delansvarig för båda dessa resultatmål, tillsammans med andra berörda nämnder.

Det tredje fokusområdet innebär att stadens verksamheter ska erbjuda stockholmare möjlighet till delaktighet och inflytande, särskilt grupper och personer som riskerar att lämnas utanför. Det handlar både om att skapa tillit och förtroende för det demokratiska systemet och stadens verksamheter, samt om att inkludera invånarens kunskap och erfarenheter i stadens utvecklingsarbete.

Inom fokusområdet finns två effektmål:

- Stockholmare, oavsett kön, har delaktighet och inflytande i frågor som berör dem.
- Staden har långsiktiga samarbeten med civilsamhällesorganisationer som arbetar med jämställdhetsfrågor.

Till varje effektmål hör ett resultatmål. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för genomförande av båda resultatmål.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 15 april och funktionshinderrådet har haft möjlighet att ta del av ärendet den 16 april.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig överlag positiv till den föreslagna handlingsplanen för ett jämställt Stockholm 2030. Arbetet med en öppen, jämställd och jämlik stad fri från diskriminering och rasism behöver prioriteras och vara likställt i hela staden. Sammanlagt tas sex olika handlingsplaner fram kopplat till MR-programmet, vilket innebär ett stort antal styrdokument för stadens verksamheter att förhålla sig till, och många olika mål att arbeta med och följa upp. Förvaltningen håller med om vikten av att lyfta fram olika perspektiv i MR-arbetet, men efterlyser samtidigt stadsövergripande samordning och stöd i implementering och uppföljning av MR-programmet och tillhörande handlingsplaner.

Jämställdhet och arbete mot våld

När det gäller handlingsplanen för ett jämställt Stockholm 2030 finns en särskild utmaning gällande samordning och styrning av arbetet mot mäns våld mot kvinnor, som inkluderar våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation. Trots att detta utgör en viktig del i stadens jämställdhetsarbete ingår det inte i handlingsplanen utan hanteras i programmet mot våld (revidering av programmet pågår). Det innebär i praktiken att två av de jämställdhetspolitiska målen, 6 och 7, ska hanteras i ett annat program. Förvaltningen anser att sambandet mellan jämställdhet och mäns våld mot kvinnor skulle behöva lyftas tydligare i handlingsplanen för ett jämställt Stockholm, för att tydliggöra på vilket sätt det är en del av jämställdhetsarbetet.

Arbete med jämställdhet inom socialtjänsten

Handlingsplanens tre fokusområden går till stor del hand i hand med intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Såsom lyfts i handlingsplanen syftar den nya socialtjänstlagen bland annat till att främja jämställda levnadsvillkor. Ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv behöver också finnas med i omställningen för att kunna uppnå lagens övriga intentioner. Exempelvis behöver de insatser som socialtjänsten erbjuder vara lätt tillgängliga för alla individer, oavsett kön och andra diskrimineringsgrunder.

I handlingsplanen lyfts risken att könsstereotypa normer och föreställningar kan leda till att individer inte får stöd och insatser utifrån sina faktiska behov. Det speglas även i ett av resultatmålen: *”Staden säkerställer att insatser erbjuds utifrån behov och utan inverkan av stereotypa föreställningar om kön.”* Det är en mycket viktig målsättning, men förvaltningen menar att målet har en övergripande formulering och inte tillräckligt väl beskriver ”den direkta förändring som ska genomföras i stadens verksamheter”

vilket är syftet med resultatmålen. Förvaltningen bedömer att mer konkreta och avgränsade resultatmål hade varit ett bättre stöd i arbetet för att uppnå det övergripande effektmålet. Förvaltningen ser däremot positivt på målet som fokuserar på att skapa jämställda förutsättningar på bostadsmarknaden, med fokus på särskilt utsatta personer.

Som konstateras i handlingsplanen är ett första steg att ha kunskap om den egna verksamheten, även ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv. Detta hänger nära samman med arbetet för en kunskapsbaserad socialtjänst som också är en central del i omställningen utifrån den nya lagen. Det pågår mycket arbete för att öka kunskapen om socialtjänstens insatser, bland annat i undersökningen nationell uppföljning av socialtjänstens omställning (NUSO). Det kommer att förbättra förutsättningarna för att följa upp och analysera, bland annat ur ett jämställdhetsperspektiv.

Övriga synpunkter

Handlingsplanen är relativt omfattande och innehåller flera beskrivande avsnitt med fakta och statistik. Förvaltningen bedömer att dessa avsnitt skulle kunna kortas ner, så att handlingsplanen blir mer lättläst med ett tydligare fokus på det som ska genomföras. Eftersom data och statistik förändras över tid finns det en risk att handlingsplanen kan komma upplevas som daterad.

Förvaltningen uppfattar även att handlingsplanen inte är helt konsekvent vad gäller inkludering av ett intersektionellt perspektiv och personer som inte identifierar sig som kvinnor eller män. I vissa sammanhang nämns detta men i andra sammanhang står det enbart ”kvinnor och män/flickor och pojkar.”

Detsamma gäller personer med funktionsnedsättning, som i några delar av handlingsplanen lyfts fram som särskilt utsatt grupp, men i många andra sammanhang inte nämns. Förvaltningen anser att det finns skäl att lyfta fram personer med funktionsnedsättning mer konsekvent i handlingsplanen. Exempelvis är kvinnor och flickor med funktionsnedsättning en särskilt utsatt grupp som löper avsevärt högre risk att utsättas för våld i nära relationer, sexuella övergrepp, kränkningar och diskriminering.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030